

EDYCJA 2021

Sprawozdanie
z realizacji *Rządowego
Programu Fundusz
Inicjatyw
Obywatelskich
NOWEFIO*

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

NOWE
FIO

Opracowanie:

Martyna Burek

Stefan Kołucki

Biuro Programów Horyzontalnych

Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Nadzór i koordynacja:

Przemysław Jaśkiewicz

Zastępca Dyrektora

Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Warszawa 2022

Spis treści

I Charakterystyka Rządowego Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO	5
I.1 Wdrażanie Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2021	6
I.2 Priorytety Rządowego Programu NOWEFIO.....	8
I.3 Charakterystyka złożonych ofert.....	9
I.3.1 Oferty w podziale na województwa	12
I.3.2 Forma prawna oferentów	14
I.4 Oferty dofinansowane	16
I.4.1 Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunków działań	16
I.4.2 Dofinansowane oferty wspólne.....	18
I.4.3 Dofinansowane Oferty – podział na województwa.....	18
I.4.4 Dofinansowane Oferty – podział powiaty.....	21
I.4.5 Kryteria strategiczne	25
I.4.6 Ogólna ocena pomysłu.....	27
I.5 Monitoring dofinansowanych projektów	30
I.6 Współpraca z ekspertami	32
II Komitet Sterująco-Monitorujący Rządowego Programu NOWEFIO	33
III Informacja i promocja Rządowego Programu NOWEFIO	36
III.1 Bieżące informacje	36
III.2 Spotkania informacyjne dla oferentów	36
III.3 Wsparcie dla beneficjentów	37
IV 15 lat Funduszu Inicjatyw Obywatelskich – Podsumowanie Programu.....	39
IV.1 Program FIO w liczbach – wskaźniki Programu FIO	39
IV.2 Ewaluacje przeprowadzone w 2021 roku.....	41
IV.3 Konferencja Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. 15 lat doświadczenia, perspektywa do roku 2030.....	43
V. „Dobre Praktyki” – przykłady Projektów realizowanych w ramach Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2021	45

V.1 Fundacja My Akademia Artysty - sztuka i edukacja.	45
V.2 Stowarzyszenie "Przez Teatr" " Vivat Polonia - rejs ku wolności ".....	45
V.3 Stowarzyszenie Aktywizacji Polesia Lubelskiego <i>Holistycznie zielowo i zdrowo w Krainie Rumianku</i>	47
V.4 Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii zatroskani.pl	48

I Charakterystyka Rządowego Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO

Rządowy Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (NOWEFIO) to program dotacyjny dla organizacji pozarządowych, w ramach którego dofinansowywane są projekty mające na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety:

1. Priorytet Mikro inicjatywy

Dedykowany organizacjom małym o zasięgu lokalnym i młodym oraz grupom nieformalnym. Priorytet 1 umożliwia tego typu podmiotom otrzymanie dotacji na realizację planowanych działań i projektów.

2. Priorytet Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego

W ramach priorytetu wspierana jest aktywność społeczna na rzecz dobra wspólnego obywateli działających w strukturach organizacji obywatelskich.

3. Priorytet Organizacje obywatelskie w życiu publicznym

Przyczynia się do zwiększania obecności organizacji obywatelskich w życiu publicznym, w procesach kształtowania polityk publicznych i podejmowania decyzji, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji poprzez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej.

4. Priorytet Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich

Wpływa na poprawę zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowania struktur, tworzenia i doskonalenia zasobów, tworzenia i rozwijania strategii działania organizacji, w tym strategii fundraisingowych, wypracowywania i wdrażania standardów działania organizacji, dotyczących np. zarządzania, oceny skuteczności działań organizacji, przejrzystości i otwartości, w tym upowszechniania w przystępny i przejrzysty sposób informacji o prowadzonych działaniach, kosztach i źródłach finansowania, kosztach pozyskiwania funduszy.

Rok 2021 był pierwszą edycją wdrażania Programu realizowanego obecnie w perspektywie 2021-2030, wcześniej funkcjonującego jako:

- Program Rządowy w latach 2005-2007;
- w roku 2008 w ramach rezerwy celowej – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich;
- Program Operacyjny Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2009-2013;
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020.

W roku 2020 w celu zagwarantowania ciągłości Programu FIO 2014-2020 rozpoczęte zostały prace nad kolejną perspektywą Programu. Podstawowe założenia jakie wskazywały na zasadność kontynuacji interwencji dotyczyły:

- Rosnącego zainteresowanie Programem FIO potwierdzonego liczbą corocznie składanych ofert.
- Zróżnicowania regionalnego, jeśli chodzi o zainteresowanie Programem FIO (wyrażone liczbą składanych ofert) oraz współczynnikiem sukcesu (odsetek ofert, które uzyskały dofinansowanie).
- Koniecznością adresowania wsparcia do organizacji z mniejszych ośrodków, które mają ograniczony dostęp do różnych instrumentów animacyjnych.
- Zróżnicowania zainteresowaniem pomiędzy poszczególnymi priorytetami Programu.

24 sierpnia 2020 r. zaprezentowany został projekt Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, który został skierowany do konsultacji społecznych.

Podstawą prawną Rządowego Programu NOWEFIO na lata 2021-2030 jest *Uchwała Nr 194/2020 Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia programu wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego pod nazwą „Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021–2030”*.

I.1 Wdrażanie Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2021

W ramach konkursu, w dniu 4 marca 2021 r. ogłoszono nabór na wszystkie cztery priorytety Programu. Nabór rozpoczął się w dniu 8 marca 2021 r., oferty mogły być składane w nieprzekraczalnym terminie do 29 marca 2021 r.

W pierwszej edycji Rządowego Programu NOWEFIO zostały podtrzymane zmiany wprowadzone przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO) w ubiegłych latach realizacji Programu FIO dotyczące kwestii wkładu własnego, który od roku 2018 przestał być formalnie wymagany, co ułatwiło udział w konkursie wielu podmiotom, które miałyby problem z pozyskaniem wkładu finansowego, rzeczowego czy osobowego do projektów. Podtrzymana została także możliwość ubiegania się o finansowanie rozwoju instytucjonalnego własnej organizacji. Na ten cel oferent mógł przeznaczyć do 20% wnioskowanej dotacji. Wydatki w ramach tej kategorii kosztorysu nie musiały być związane z projektem, przy czym potrzeba ich poniesienia musiała być dodatkowo uzasadniona.

NOWEFIO 2021 to również kontynuacja zmian z 2019 roku: podtrzymano możliwość ponoszenia wydatków za granicą, co znacznie zwiększyło zakres działań możliwych do dofinansowania. Podtrzymano również kryterium oceny merytorycznej: ogólną ocenę pomysłu. W jej ramach oferta otrzymywała ogólną ocenę na skali A+, A, B+, B, C+, C. w tej edycji Konkursu zrezygnowano z oceny „S”.

Nowa perspektywa finansowa Konkursu umożliwiła realizację zadań wieloletnich: projekty mogły być realizowane od 1 stycznia 2021 do 31 grudnia 2023 r. Organizacje składały oferty zarówno roczne, jak i dwu i trzy letnie.

29 marca 2021 r. o godzinie 14.00 zakończył się nabór ofert w ramach NOWEFIO. W trakcie naboru wpłynęło 2230 ofert, w tym w:

- Priorytecie 1: **124 oferty;**
- Priorytecie 2: **1494 oferty;**
- Priorytecie 3: **307 ofert;**
- Priorytecie 4: **305 ofert;**

Wysokość środków na finansowanie NOWEFIO w roku 2021 wyniosła 80 000 000,00 zł, w tym 76 800 000,00 zł przeznaczono na dotacje, zaś 3 200 000,00 zł na obsługę techniczną Programu. Łączna kwota przeznaczona na realizację Priorytetu 1 w ramach NOWEFIO 2021 wynosiła 16 mln zł.

I.2 Priorytety Rządowego Programu NOWEFIO.

Tabela 1 Priorytety Rządowego Programu NOWEFIO 2021

Priorytet 1. Mikro-Inicjatywy Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu wpływały pozytywnie na możliwości obywateli w realizacji oddolnych inicjatyw, poprzez zwiększanie roli inicjatyw nieformalnych, animowanie działań samopomocowych, wspieranie młodych organizacji pozarządowych. W ramach tego priorytetu organizacje ubiegały się o status Operatora, który poprzez mikrodotacje wspiera lokalne inicjatywy. Realizacja Priorytetu 1 odbywała się za pośrednictwem instrumentu przewidzianego w art. 16 ust. 7 UoDPPioW, tzw. „regrantingu”. Oznacza to, że w konkursie ogłoszonym przez Instytucję Zarządzającą wyłonieni zostali Operatorzy, którzy byli zobowiązani do dalszej dystrybucji środków w poszczególnych województwach.	
Regranting wojewódzki	Regranting tematyczny
Oferty składane w ramach ścieżki Granting wojewódzki musiały obejmować swoim zasięgiem całość województwa, na terenie którego były realizowane. Jednocześnie, oferty nie mogły być realizowane na obszarze wykraczającym poza terytorium jednego województwa. W związku z planowanym zapewnieniem realizacji regrantingu na terenie całej Polski, w ramach ścieżki Granting wojewódzki planowano dofinansowanie co najmniej 16 zadań dotyczących przedmiotu konkursu na terenie poszczególnych województw (co najmniej jedno zadanie w każdym z województw).	W celu stworzenia możliwości prowadzenia regrantingu na obszarze innym niż teren województwa uruchomiono drugą ścieżkę: Granting Tematyczny. Rozwiązanie to pozwoliło na prowadzenie regrantingu w formie obejmującej obszar inny niż jednego województwa, np.: ogólnopolski – tematyczny (np. regranting na inicjatywy seniorów, działania ekologiczne, środowiskowe, inicjatywy prorodzinne), ponadregionalny: obejmujący obszary geograficzne lub historyczne wchodzące w skład kilku województw (np. Kujawy, Kaszuby, Pogranicze itd.), subregionalny – obejmujący teren mniejszy niż jedno województwo.
Priorytet 2 Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego W ramach Priorytetu 2 wspierana była aktywność społeczna na rzecz dobra wspólnego, realizowana przez obywateli działających w organizacjach pozarządowych. Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu pozwalały na zwiększanie aktywności i samoorganizacji obywatelskiej w efekcie przyczyniając się do budowania i powiększania kapitału społecznego (tworzenia więzi społecznych, budowania zaufania, aktywności wolontariackiej w organizacjach obywatelskich). W ramach Priorytetu dozwolona była realizacja inicjatyw zawierających się we wszystkich sferach działalności pożytku publicznego. Szczególnie cenne i pożądane w ramach Priorytetu 2. były projekty angażujące obywateli w działania na rzecz rozwiązywania ważnych problemów lokalnych. Efektem takich działań powinno być zwiększanie aktywności społecznej i obywatelskiej w formie zorganizowanej działalności organizacji obywatelskich, pozyskiwanie nowych członków, współpracowników, wolontariuszy dla organizacji, których współpraca będzie miała charakter stały.	

Priorytet 3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym

Projekty realizowane w ramach Priorytetu 3. przyczyniały się do zwiększania obecności organizacji obywatelskich w życiu publicznym, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji przez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej.

W ramach Priorytetu 3. wspierane były działania w zakresie kształtowania polityk publicznych na poziomie lokalnym, regionalnym, a jeśli będzie to uzasadnione specyfiką projektu – także na poziomie krajowym.

Priorytet 4: Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich

Projekty realizowane w ramach Priorytetu 4. przyczyniały się do poprawy zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowania struktur, tworzenia i doskonalenia zasobów, tworzenia i rozwijania strategii działania organizacji, w tym strategii fundraisingowych, strategii finansowych, strategii związanych z komunikowaniem, strategii związanych z zarządzaniem zespołem, wypracowywania i wdrażania standardów działania organizacji, dotyczących np. zarządzania, oceny skuteczności działań organizacji, przejrzystości i otwartości, w tym upowszechniania w przystępny i przejrzysty sposób informacji o prowadzonych działaniach, kosztach i źródłach finansowania, kosztach pozyskiwania funduszy.

I.3 Charakterystyka złożonych ofert

Najbardziej popularnym priorytetem w ramach całego programu był Priorytet 2 – 66,99% złożonych ofert dotyczyło działań w ramach tego priorytetu.

Z uwagi na swoją specyfikę, najmniej popularny był Priorytet 1, w którym złożono 124 oferty (5,56% wszystkich złożonych ofert). Tabela poniżej przedstawia oferty złożone w ramach poszczególnych priorytetów oraz ich odsetek w stosunku do łącznej liczby ofert. Priorytety 2 i 3 cieszą się podobną popularnością w granicy 13 %.

Tabele 2-3 zawierają zestawienia ofert wg kierunków priorytetów, kierunków działań i sfer pożytku publicznego.

Tabela 2. Oferty złożone wg priorytetu

Priorytet	Liczba złożonych ofert:	Odsetek złożonych ofert
1. Mikro-inicjatywy	124	5,56
2. Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego	1494	66,99
3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym	307	13,77
4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich	305	13,68

Tematyka i grupy docelowe złożonych ofert była bardzo zróżnicowana, jednakże oferty można pogrupować ze względu na sfery pożytku publicznego.

Tabela 3. Oferty złożone wg sfery pożytku publicznego w kolejności od najbardziej do najmniej popularnych

Sfera pożytku publicznego	Liczba złożonych ofert	Odsetek złożonych ofert
działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	403	19,13
pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób	191	9,06
podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	177	8,4
działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1–32a.	152	7,20
kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	125	5,93
wspierania i upowszechniania kultury fizycznej	122	5,79
działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży	106	5,03
działalności na rzecz osób niepełnosprawnych	95	4,51
działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym	91	4,32
nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania	90	4,27
promocji i organizacji wolontariatu	90	4,27
ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	89	4,22
działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	65	3,08
ratownictwa i ochrony ludności	46	2,18
ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 i 138)	38	1,80
działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;	36	1,70

upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji	29	1,37
działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	25	1,18
udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa	19	0,90
turystyki i krajoznawstwa	17	0,80
wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	17	0,80
działalności charytatywnej	12	0,56
przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym	9	0,42
działalności na rzecz integracji cudzoziemców	9	0,42
porządku i bezpieczeństwa publicznego	8	0,37
działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej	8	0,37
promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	8	0,37
działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego	7	0,33
działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn	4	0,18
promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą	3	0,14
upowszechniania i ochrony praw konsumentów	3	0,14
udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego	3	0,14
działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami	3	0,14
działalność na rzecz rewitalizacji	3	0,14
obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej	2	0,14
działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych	1	0,04

Największą popularnością cieszyła się strefa działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – aż 403 z 2106 złożonych ofert, co daje 19,13%. Na podium znalazła się również działalność na rzecz pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób – 191 ofert, co daje 9,06% złożonych ofert oraz na rzecz podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej –

177 złożonych ofert. *Tabela 3. Oferty złożone wg sfery pożytku publicznego w kolejności od najbardziej do najmniej popularnych* prezentuje popularność poszczególnych sfer pożytku publicznego, uszeregowanych w kolejności najbardziej popularny do najmniej popularny.

Tabela 4. Suma wnioskowanych dotacji wg priorytetu

Priorytet	Kwota wnioskowanej dotacji	Odsetek wnioskowanej kwoty
1	190 733 272,00 zł	28,33
2	307 417 430,22 zł	45,67
3	71 357 127,45 zł	10,60
4	103 532 423,22 zł	15,38
Łącznie	673 040 252,89 zł	

O największą pulę środków aplikowano w ramach priorytetu 2 – zapotrzebowanie wynosiło niemal połowę wnioskowanej kwoty dotacji – 45,67%. Drugi w kolejności, pod względem łącznej wartości wnioskowanej dotacji był priorytet 1 – 28,33%. Natomiast o najmniejszą pulę środków wnioskowano w przypadku priorytetu 3 – 10,60%.

Wartość wnioskowanych dotacji przekroczyła alokację środków prawie pięciokrotnie, co pokazuje jak duże są potrzeby III sektora związane z szeroko pojętą działalnością społeczną.

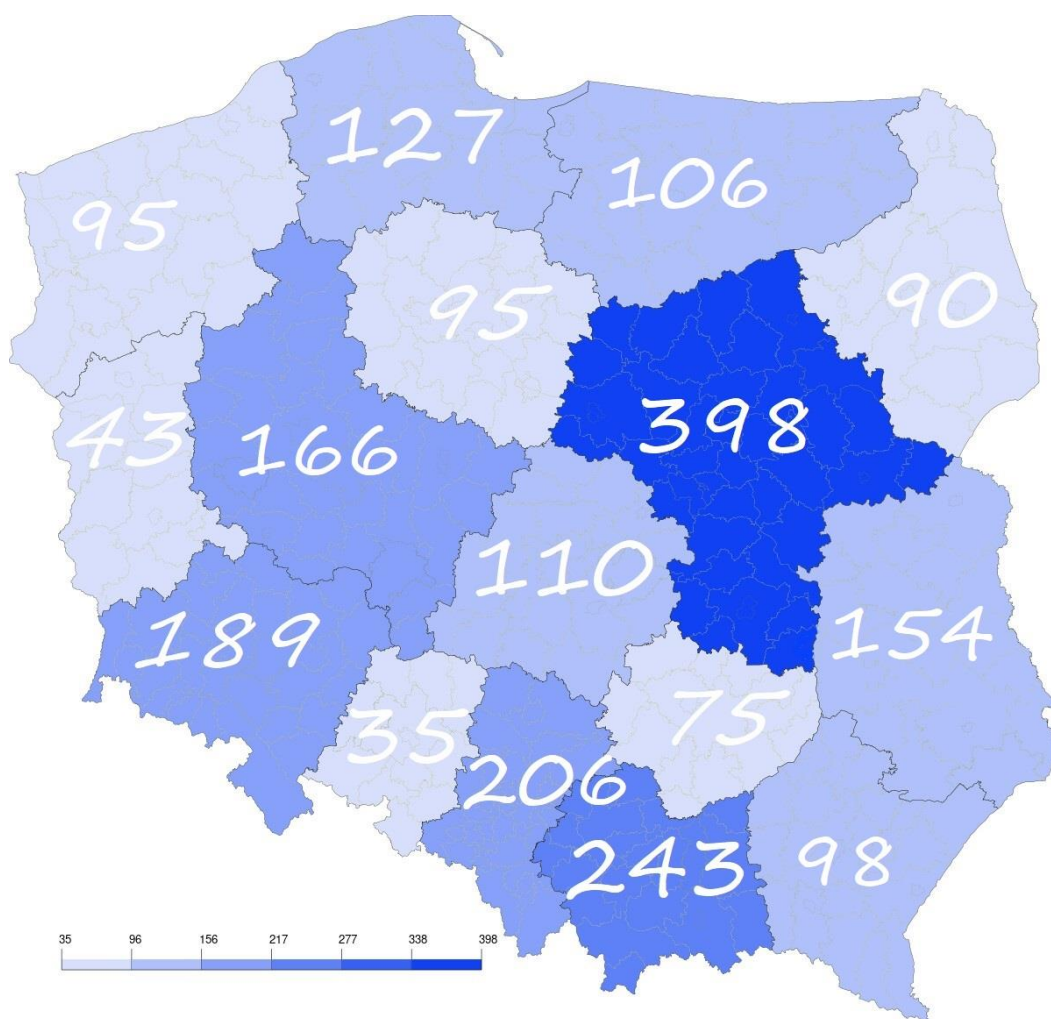
I.3.1 Oferty w podziale na województwa

W ramach edycji 2021 Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO najwięcej ofert zostało złożonych przez organizacje mające siedzibę w następujących województwach:

- mazowieckie (398 ofert)
- małopolskiego (243 oferty)
- śląskie (206 ofert)
- dolnośląskie (189 ofert)

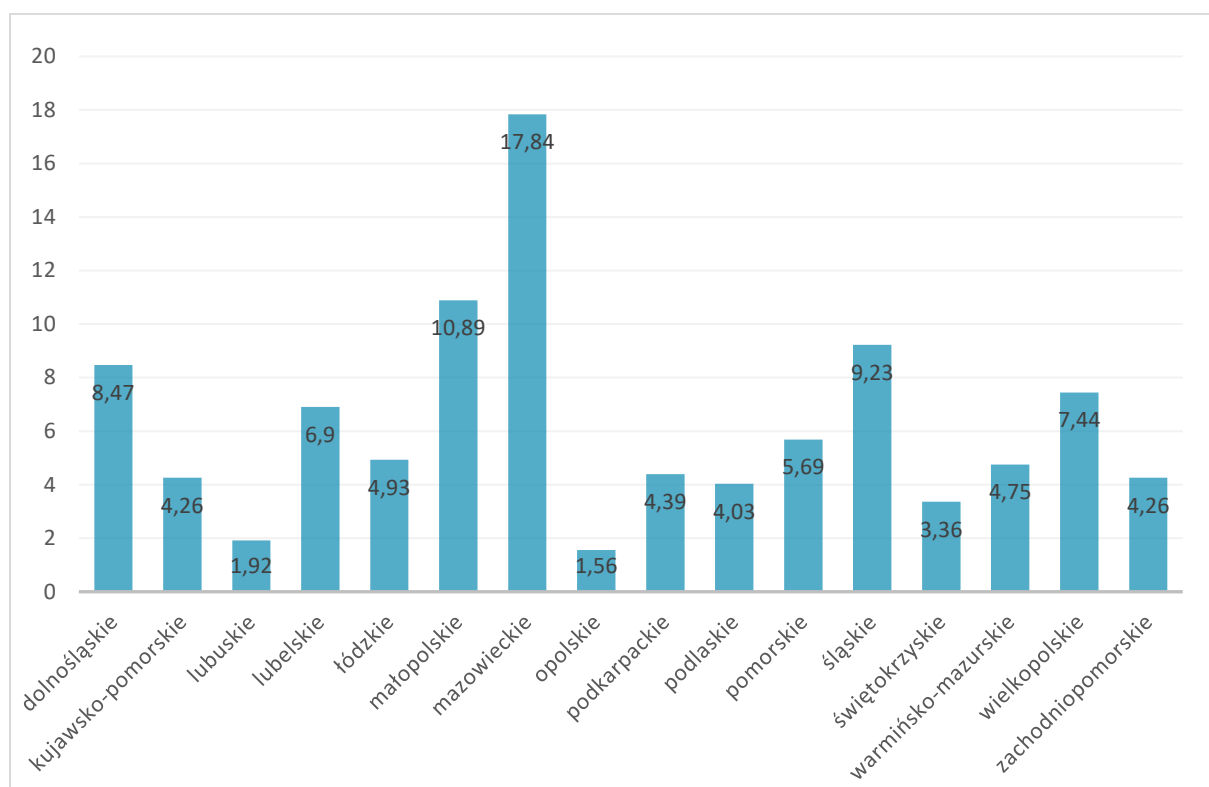
Z kolei najmniej ofert zostało złożonych z województw: opolskiego (35 ofert) lubuskiego (43 ofert) oraz świętokrzyskiego (75 ofert). Zbiorcze dane dla wszystkich szesnastu województw przedstawiono na mapie nr 1.

Mapa 1. Liczba ofert nadesłanych z poszczególnych województw

Liczbę ofert nadesłanych z poszczególnych województw w ujęciu procentowym przedstawia wykres 1. Porównując rozłożenie regionalne złożonych Ofert w ramach edycji 2021 Rządowego Programu NOWEFIO z poprzednimi latami realizacji należy zwrócić uwagę na utrzymujące się wysokie zainteresowanie konkursem w wybranych regionach, w tym najwyższe w województwach: mazowieckim, małopolskim oraz śląskim. Wzrosła natomiast liczba ofert złożonych w województwie dolnośląskim, tym samym spadek ofert widoczny jest w województwie lubelskim.

Wykres 1. Procentowy podział złożonych ofert wg województw

I.3.2 Forma prawna oferentów

Zgodnie z Regulaminem NOWEFIO 2021, podmiotami uprawnionymi do udziału w konkursie były:

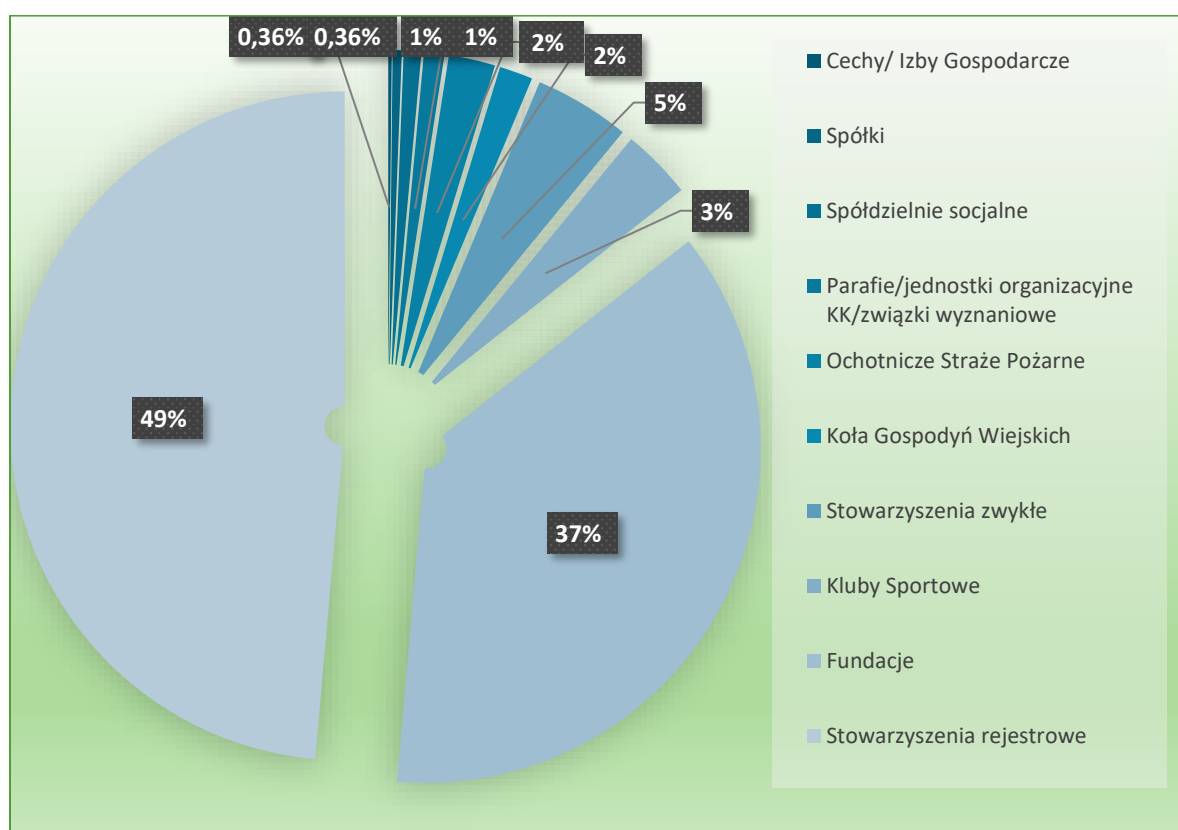
- organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 UoDPPioW (w tym m.in. jednostki terenowe stowarzyszeń posiadające osobowość prawną, związki stowarzyszeń, fundacje, kółka rolnicze, cechy rzemieślnicze, izby rzemieślnicze, izby gospodarcze, samorządy gospodarcze i wspólnoty mieszkaniowe);
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego;
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- spółdzielnie socjalne;

- koła gospodyń wiejskich;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1463), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Wśród ofert złożonych w ramach konkursu w roku 2021:

- 2041 spośród 2230 wniosków złożyły Organizacje zarejestrowane w KRS.
- 1079 zostało złożone przez stowarzyszenia zarejestrowane w KRS, co stanowiło 47,47% wszystkich złożonych ofert;
- 823 zostało złożone przez fundacje, co stanowiło 35% wszystkich złożonych ofert;
- 76 ofert złożyły Kluby Sportowe, w tym Uczniowskie KS, co łącznie stanowiło 5% złożonych ofert;
- 103 zostało złożone przez stowarzyszenia zwykłe, co stanowiło 4,1% wszystkich złożonych ofert;
- 36 zostało złożone przez Koła Gospodyń Wiejskich, co stanowiło 2,7% wszystkich złożonych ofert;
- 50 ofert złożyły Ochotnicze Straże Pożarne – stanowiło to 2,5% wszystkich złożonych ofert;
- 22 zostało złożone Kościelne osoby prawne i kościelne jednostki organizacyjne, co stanowiło 1,37% wszystkich złożonych ofert;
- 19 zostało złożone przez spółdzielnie socjalne, co stanowiło 1% wszystkich złożonych ofert;
- spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością złożyły 10 ofert, Cechy/ Izby Gospodarcze 4, Niezależne Zrzeszenia Studentów i ZHP – 8 ofert. Łącznie stanowiły 1% złożonych ofert.

Wykres 2. Forma prawna oferentów w ujęciu procentowym

I.4 Oferty dofinansowane

I.4.1 Oferty dofinansowane wg priorytetów i kierunków działań

Wszystkie złożone oferty w ramach konkursu NOWEFIO 2021 zostały poddane ocenie formalnej w trakcie, której większość z nich została oceniona pozytywnie (2226 z 2230). Przyczyną negatywnej oceny formalnej było złożenie oferty przez organizacje nieuprawnione – oddziały terenowe nie posiadające osobowości prawnej lub podmiot publiczny. Ostatecznie po rozstrzygnięciu odwołań od oceny formalnej 4 oferty zostały odrzucone z powodów formalnych. Pozostałe oferty zostały przekazane do dalszej oceny. W wyniku oceny merytorycznej:

- 1847 ofert znalazło się na liście ocenionych merytorycznie pozytywnie;
- 379 ofert znalazło się na liście ocenionych merytorycznie negatywnie (obaj eksperci przyznali punktację poniżej minimum w tym samym kryterium oceny lub oferta otrzymała poniżej 120 punktów łącznie), lub ocenę C w ogólnej ocenie pomysłu, w tym 37 Ofert złożonych w Priorytecie 1 oraz 342 w Priorytetach 2-4.

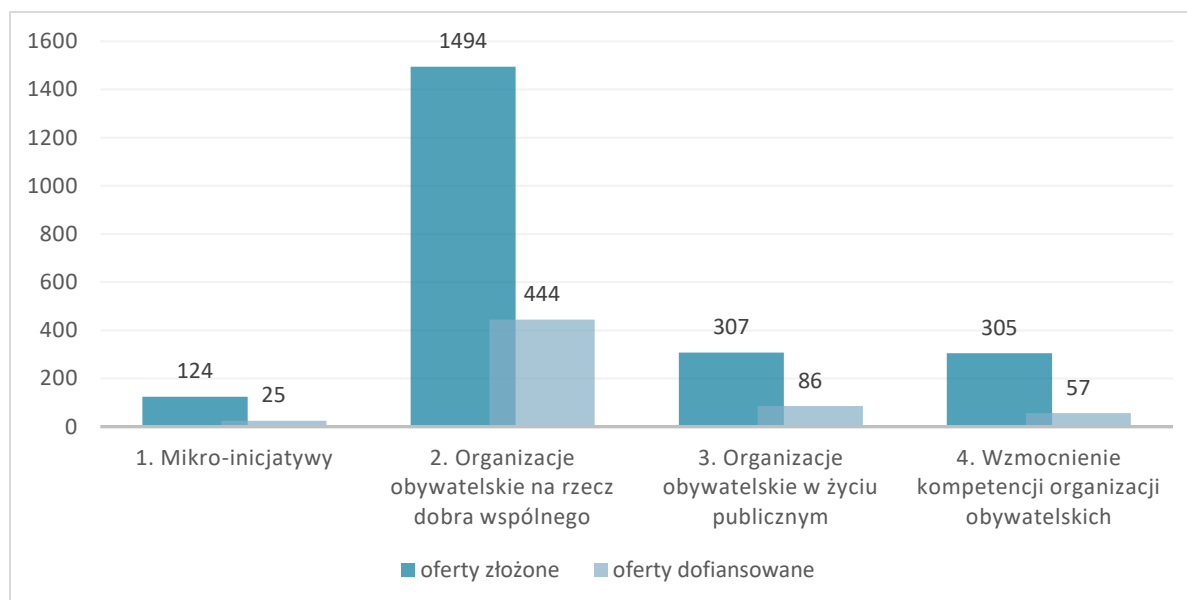
Ostatecznie do dofinansowania rekomendowano 612 projektów, w tym z Priorytetu 1 - 25, w ramach Priorytetów 2-4, 587 Ofert.

Tabela 5. Liczba ofert dofinansowanych wg priorytetów

Priorytet	Liczba dofinansowanych projektów	Wskaźnik sukcesu w danym priorytecie
1. Mikro-inicjatywy	25	20,16
2. Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego	444	29,71
3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym	86	28,01
4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich	57	16,68
Łącznie	612	

Zgodnie z podziałem alokacji finansowej zapisanej w Programie, najwięcej środków przeznaczono na priorytet 2 i w jego ramach dofinansowano największą liczbę projektów - 444. W przypadku Priorytetu 3 dofinansowano 86 spośród 307 złożonych ofert. Natomiast w ramach Priorytetu 4 dofinansowanie uzyskało 57 projektów (z 305 złożonych ofert).

Wykres 3. Liczba Ofert złożonych i dofinansowanych wg priorytetów

I.4.2 Dofinansowane oferty wspólne

W ramach NOWEFIO 2021, wśród wszystkich dofinansowanych ofert (612) 5,36 % stanowiły oferty wspólne - 33 wszystkich dofinansowanych ofert, z czego 17 to ofert zakwalifikowane do realizacji w ramach Priorytetów 2-4, natomiast aż 16 w Priorytecie 1, co daje 64% dofinansowanych ofert (co ciekawe w Priorytecie 1 dofinansowano jedynie 9 ofert bez zadeklarowanego partnerstwa).

Tabela 6. Dofinansowane oferty złożone w ramach oferty wspólnej

Priorytet	Liczba Ofert dofinansowanych ogółem	Liczba ofert dofinansowanych ramach oferty wspólnej	Odsetek dofinansowanych
1. Mikro-inicjatywy	25	16	64
2. Organizacje obywatelskie na rzecz dobra wspólnego	444	10	2,25
3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym	86	3	3,48
4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich	57	4	7,01
Łącznie	612	33	

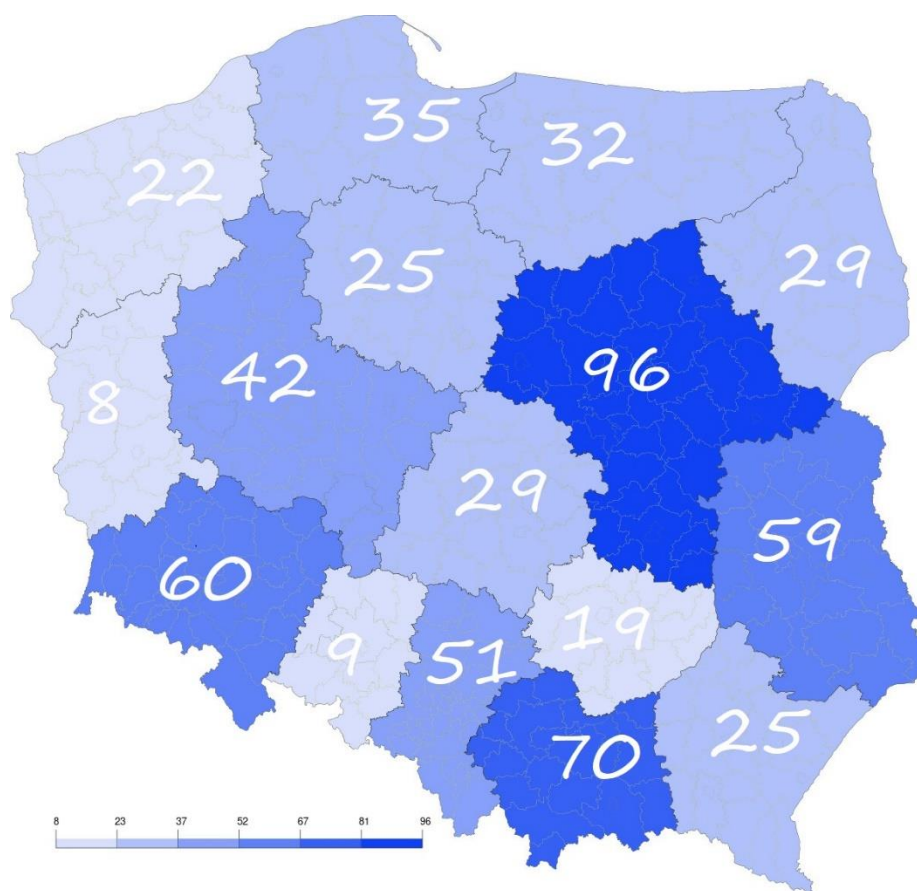
I.4.3 Dofinansowane Oferty – podział na województwa

Analizując regionalne rozłożenie dofinansowanych ofert w ramach FIO 2021 można zauważyć, iż najwięcej z nich zostało złożonych przez organizacje posiadające siedzibę w następujących województwach:

- mazowieckie – 96, stanowiących 15,68% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania;
- małopolskie – 70, co stanowiło 11,43% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania;
- lubelskie – 32, co stanowiło 9,80% wszystkich ofert przeznaczonych do dofinansowania.

Najmniej ofert przeznaczono do dofinansowania w województwach lubuskim (8 ofert) oraz opolskim (9 ofert)

Mapa 2. Projekty dofinansowane podział na województwa

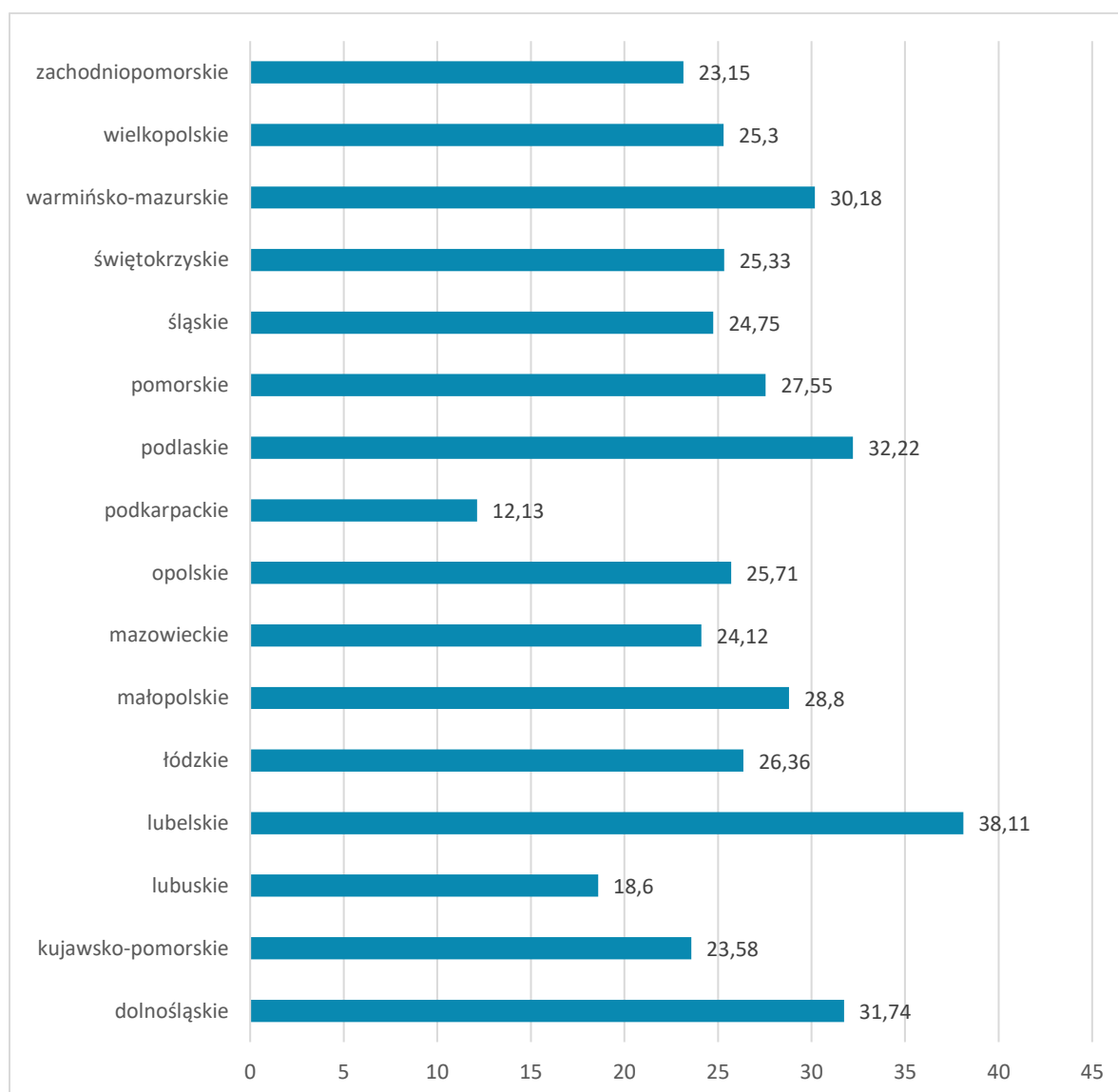

Analizując wskaźnik efektywności ofert złożonych w ramach NOWEFIO 2021 (oferty dofinansowane/oferty złożone), najwyższą wartość osiągnął on w województwach:

- lubelskim 38,11 % projektów przeznaczonych do dofinansowania;
- podlaskim 32,22 %;
- dolnośląskim 31,74 %;
- warmińsko-mazurskim 30,18 %.

Jak widać blisko 1/3 złożonych wniosków została dofinansowana w aż 4 województwach. Najniższa wartość wskaźnika dotyczyła województwa podkarpackiego (12,13%), lubuskiego (18,6%). Dane całościowe przedstawia wykres numer 4.

Wykres 4. Wskaźnik efektywności w podziale na województwa

Analizując stosunek liczby mieszkańców województwa do liczby projektów realizowanych na jego obszarze, w ramach NOWEFIO 2021 najlepiej wypadły województwa:

- podkarpackiego – 1 oferta na 10 326 mieszkańców;
- podlaskiego – 1 oferta na 13 092 mieszkańców;
- warmińsko-mazurskiego – 1 oferta na 13 422 mieszkańców;
- mazowieckiego – 1 oferta na 13 626 mieszkańców.

Najniższa wartość wskaźnika dotyczyła województw: opolskiego – 1 oferta na 28 075 mieszkańców, lubuskiego – 1 oferta na 23 525 mieszkańców oraz śląskiego – 1 oferta na 22 316 mieszkańców.

Tabela 7 Poziom zaangażowania obywateli. Złożone oferty w przeliczeniu na mieszkańca (im niższa wartość, tym większe zaangażowanie)

	Województwo	Liczba mieszkańców ¹	Liczba złożonych ofert	Liczba mieszkańców na jedną ofertę
1.	podkarpackie	2127164	206	10326
2.	podlaskie	1178353	90	13092,8
3.	warmińsko-mazurskie	1422737	106	13422
4.	mazowieckie	5423168	398	13626
5.	lubelskie	2108270	154	13690
6.	małopolskie	3410901	243	14036,6
7.	dolnośląskie	2900163	189	15344,7
8.	świętokrzyskie	1233961	75	16452,8
9.	zachodniopomorskie	1696193	95	17854,66
10.	pomorskie	2343928	127	18456,1
11.	kujawsko-pomorskie	2072373	106	19550,6
12.	wielkopolskie	3498733	166	21076,7
13.	śląskie	4517635	206	21930,2
14.	łódzkie	2454779	110	22316,1
15.	lubuskie	1011592	43	23525,3
16.	opolskie	982626	35	28075

I.4.4 Dofinansowane Oferty – podział powiaty

Największa liczba organizacji przeznaczonych do dofinansowania w ramach NOWEFIO 2021 posiadała swoją siedzibę na terenie Warszawy (37 projektów). Na drugim miejscu znalazł się Lublin (14 projektów). Kolejne miejsca przypadły takim miejscowościom jak Łódź (13

¹ Na podstawie danych GUS za rok 2020.

projektów), Kraków (12) i Wrocław (9). Ponadto w powiatach ostródzkim i wielickim dofinansowanie uzyskało odpowiednio po 6 projektów oraz w powiatach lubelskim i biłgorajskim dofinansowanych zostało po 5 ofert. Szczegółowe dane dotyczące siedziby oferentów realizujących projekty w Konkursie NOWEFIO 2021 przedstawia zamieszczone poniżej tabela.

Tabela 8 Oferty dofinansowane w ramach NOWEFIO 2021 z uwzględnieniem podziału na siedzibę Oferenta

Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji	Powiat	Liczba dotacji
DOLNOŚLĄSKIE					60
dzierżoniowski	2	górowski	1	Jelenia Góra	3
głogowski	2	świdnicki	4	wrocławski	1
Legnica	5	wałbrzyski	4	ząbkowicki	2
oleśnicki	1	wołowski	4	kamiennogórski	2
lwówecki	2	milicki	1	oławski	1
polkowicki	1	Wrocław	23	kłodzki	3
zgorzelewski	1				
KUJAWSKO-POMORSKIE					22
brodnicki	1	inowrocławski	2	włocławski	4
Bydgoszcz	1	rypiński	1	Włocławek	1
chełmiński	1	Toruń	8	mogileński	1
grudziądzki	1	wąbrzeski	1	toruński	1
LUBELSKIE					59
biłgorajski	3	lubelski	3	Tomaszowski	7
chełmski	1	Lublin	26	zamojski	3
lubartowski	2	puławski	1	Zamość	4
Chelm	1	parczewski	1	janowski	1
krasnostawski	1	łęczyński	1	łukowski	3
opolski	1				

LUBUSKIE					8
żagański	1	świebodziński	1	zielonogórski	1
		sulęciński	3	Zielona Góra	2
ŁÓDZKIE					29
pabianicki	1	łęczycki	1	sieradzki	1
kutnowski	1	Łódź	19	zduńskowolski	1
łaski	1	Piotrków Trybunalski	1	zgierski	1
pajęczański	1	rawski	1		
MAŁOPOLSKIE					70
bocheński	1	myślenicki	1	Nowy Sącz	4
brzeski	1	Kraków	27	tarnowski	4
chrzanowski	2	limanowski	2	Tarnów	4
gorlicki	3	nowosądecki	9	tatrzański	1
krakowski	5	olkuski	2	wielicki	2
suski	1	wadowicki	1		
MAZOWIECKIE					96
grodzicki	1	warszawski zachodni	2	węgrowski	1
ciechanowski	1	płoński	2	wołomiński	2
piaseczyński	2	pruszkowski	3	grójecki	1
legionowski	1	Radom	1	żyrardowski	2
pultuski	1	Warszawa	72	białobrzeski	1
otwocki	1	płocki	1	sochaczewski	1
OPOLSKIE					9
kluczborski	1	Opole	4	opolski	2
namysłowski	1	strzelecki	1		
PODKARPACKIE					25
dębicki	2	krośnieński	2	Rzeszów	9
jarosławski	1	sanocki	1	stałowowolski	2
Krosno	2	Przemyśl	1	rzeszowski	1
bieszczadzki	1	mielecki	1	niżański	1
Tarnobrzeg	1				

PODLASKIE					29
bielski	1	Białystok	17	białostocki	3
grajewski	1	łomżyński	1	Łomża	1
sokółski	1	suwalski	1	Suwałki	2
zamborowski	1				
POMORSKIE					35
chojnicki	1	kwidzyński	2	pucki	2
gdański	2	Gdańsk	9	słupski	2
kartuski	3	Gdynia	10	nowodworski	1
Słupsk	3				
ŚLĄSKIE					51
będziński	1	Gliwice	4	Rybnik	3
Bielsko-Biała	4	gliwicki	3	Piekary Śląskie	1
częstochowski	3	kłobucki	2	pszczyński	1
Częstochowa	5	Katowice	5	Sosnowiec	1
zawierciański	3	Ruda Śląska	2	tarnogórski	2
Chorzów	1	mikołowski	2	Zabrze	1
cieszyński	3	lubliniecki	1	rybnicki	2
wodzisławski	1				
ŚWIĘTOKRZYSKIE					19
staszowski	1	opatowski	1	sandomierski	1
kielecki	3	ostrowiecki	2	włoszczowski	2
Kielce	7	skarżyski	1	starachowicki	1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE					32
braniewski	1	olsztyński	2	ostródzki	9
działdowski	1	Elbląg	4	Olsztyn	6
elcki	1	nidzicki	1	węgorzewski	2
goldapski	1	iławski	2	elbląski	2
WIELKOPOLSKIE					42
gostyński	1	szamotulski	1	pleszewski	1
krotoszyński	1	słupecki	2	poznański	8

średzki	3	Leszno	1	Poznań	11
koniński	4	pilski	1	złotowski	2
Konin	4	ostrowski	2		
ZACHODNIOPOMORSKIE					22
koszaliński	4	gryfiński	1	wałecki	1
Koszalin	1	stargardzki	5	białogardzki	1
policki	1	Szczecin	6	drawski	1
kamieński	1				

I.4.5 Kryteria strategiczne

Każda oferta złożona w ramach Konkursu NOWEFIO 2021 podlegała ocenie merytorycznej: pod kątem ogólnej oceny pomysłu oraz pięciu kryteriów merytorycznych, w ramach których mogła otrzymać maksymalnie 200 punktów. Ponadto oferty złożone podlegały ocenie strategicznej. Kryteria strategiczne określone zostały w związku z koniecznością zapewnienia realizacji celów szczegółowych Rządowego Programu NOWEFIO oraz realizacji bieżących polityk publicznych. Spełnianie kryteriów oznaczało przyznanie premii punktowej w wysokości maksymalnie 12 punktów. Jednocześnie, spełnienie kryteriów strategicznych nie było obowiązkowe do otrzymania dofinansowania. W przypadku oferty wspólnej kryteria strategiczne uznawano za spełnione tylko wówczas, gdy wszyscy oferenci je spełniali.

Kryteria strategiczne ustalone w ramach edycji 2021 NOWEFIO przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Kryteria strategiczne funkcjonujące w ramach Rządowego programu NOWEFIO 2021.

Nr	Kryterium Strategiczne	Punktacja	Cel ustanowienia kryterium
1.	Oferta realizowana przez organizację, której roczny przychód za 2019 rok nie przekracza 100 tys. zł. <i>Tylko w Priorytetach 2-3.</i>	3	Wspieranie małych organizacji z mniejszym doświadczeniem w realizacji dużych projektów.
2.	Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej nie więcej niż 25 tys. mieszkańców. <i>Tylko w Priorytetach 2-4.</i>	3	Wspieranie organizacji z mniejszych ośrodków.

	Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej powyżej 25 tys. mieszkańców, jednakże nie więcej niż 50 tys. mieszkańców. <i>Tylko w Priorytetach 2-4.</i>	1	Wspieranie organizacji z mniejszych ośrodków.
3.	Organizacja, która przystąpiła do Korpusu Solidarności i umieściła w 2020 roku ofertę w Systemie Obsługi Wolontariatu (SOW) programu Korpus Solidarności. <i>Tylko w Priorytetach 2-4.</i>	1	Promowanie wolontariatu.
4.	Oferta złożona w ramach Regrantingu tematycznego dotyczy wspierania rodzin; podtrzymywania tradycji narodowej; rozwoju świadomości narodowej i obywatelskiej; zwiększania aktywności obywatelskiej w szczególności wśród osób młodych, seniorów, osób wykluczonych społecznie ze względu na warunki materialne, działań ekologicznych dotyczących promowania postaw proekologicznych wśród odbiorców projektu, szczególnie w obszarze klimatu, ochrony środowiska, ekologii. <i>Tylko w ścieżce regranting tematyczny w Priorytecie 1.</i>	5	Wsparcie istotnych obszarów życia społecznego.
	Oferta zakłada działania mające na celu wsparcie rodzin; podtrzymywanie tradycji narodowej; rozwój świadomości narodowej i obywatelskiej; zwiększanie aktywności obywatelskiej w szczególności wśród osób młodych, seniorów, osób wykluczonych społecznie ze względu na warunki materialne, działań ekologicznych dotyczących promowania postaw proekologicznych wśród odbiorców projektu, szczególnie w obszarze klimatu, ochrony środowiska, ekologii. <i>Tylko w Priorytecie 2</i>		
	Oferta zakłada działania mające na celu wsparcie regionalnych lub lokalnych ciał dialogu obywatelskiego (np. rad działalności pożytku publicznego, rad młodzieżowych, rad seniorów). <i>Tylko w Priorytecie 3.</i>		

Punktacja w przypadku każdego z kryteriów była przyznawana na zasadzie 0-1 tzn. spełnienie kryterium oznaczało przyznanie pełnej liczby punktów, a niespełnienie – ich brak. W związku

z powyższym oferta mogła otrzymać maksymalnie 212 punktów (100 pkt od każdego z ekspertów oraz 12 pkt w wyniku oceny strategicznej).

W tegorocznej edycji Rządowego Programu NOWEFIO **939** Organizacji zadeklarowało przychód nieprzekraczający 100.000,00 zł, kwalifikując się tym samym jako **małe organizację** i spełniając kryterium 1 oceny strategicznej.

Tabela 10. Kryterium strategiczne 1 – małe organizacje.

Liczba złożonych wniosków przez małe organizacje.	939
Procent wszystkich złożonych wniosków.	52,17%
Liczba dofinansowanych wniosków spełniających kryterium 1.	237
Procent dofinansowanych wniosków złożonych przez małe organizacje w porównaniu z wszystkimi złożonymi wnioskami.	13,17%

Punkty za kryterium strategiczne 2 - *Oferta realizowana przez organizację mającą siedzibę w miejscowości liczącej powyżej 25 tys. mieszkańców, jednakże nie więcej niż 50 tys. mieszkańców* otrzymało 790 aplikujących Organizacji, z czego 214 uzyskało dofinansowanie. Dane statystyczne zawierające informację o kryterium strategicznym 2 przedstawia tabela nr 11.

Tabela 11. Kryterium strategiczne 1 – małe miejscowości.

Liczba złożonych wniosków przez małe miejscowości.	790
Procent wszystkich złożonych wniosków.	37,53%
Liczba dofinansowanych wniosków spełniających kryterium 2.	214
Procent dofinansowanych wniosków złożonych przez organizacje mające siedzibę w małej miejscowości w porównaniu z wszystkimi złożonymi wnioskami.	10,17%

I.4.6 Ogólna ocena pomysłu

W ramach Rządowego Programu NOWEFIO 2021 złożone oferty oceniane były również pod kątem ogólnej oceny pomysłu, która wprowadzona po raz pierwszy została w 2019 roku. W ramach ogólnej oceny pomysłu zaproponowanego w ofercie całościowo oceniana była idea projektu – jej potencjał wprowadzenia zmiany społecznej, innowacyjność oraz wkład w rozwój

społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym. Ocena dokonywana była na skali literowej: A-B-C, przy czym:

A	Pomysł wartościowy. Rekomendowany do dofinansowania. Projekty otrzymujące ocenę „A” powinny cechować się innowacyjnością oraz/lub wysokim wpływem na rozwój społeczeństwa obywatelskiego w wyniku osiągnięcia rezultatów realizacji zadania. Na ocenę „A” mogą zostać także ocenione projekty nieposiadające istotnego charakteru innowacyjnego, ale w bardzo wysokim stopniu wpływające na rozwój społeczeństwa obywatelskiego w wyniku osiągnięcia rezultatów realizacji zadania oraz posiadające potencjał wprowadzenia zmiany społecznej
B	Pomysł prawidłowy. Rekomendowany do dofinansowania w przypadku dostępności środków.
C	Pomysł niewpisujący się bezpośrednio w cele Programu FIO. Rekomendowany brak dofinansowania.

Ideą stojącą za wprowadzeniem oceny całościowej pomysłu było wyłonienie najbardziej wartościowych inicjatyw do dofinansowania. Dotychczasowy system oceny nie premiował projektów najbardziej wartościowych, ale najlepiej napisane (w szczególności w kontekście niskich różnic punktowych między ofertami oraz konieczności zdobycia bardzo wysokiej punktacji, aby otrzymać dofinansowanie):

- Projekt dobrze napisany o średniej wartości – wysoka szansa na dofinansowanie;
- Projekt średnio napisany (z drobnymi błędami) o wysokiej wartości – niska szansa na dofinansowanie.

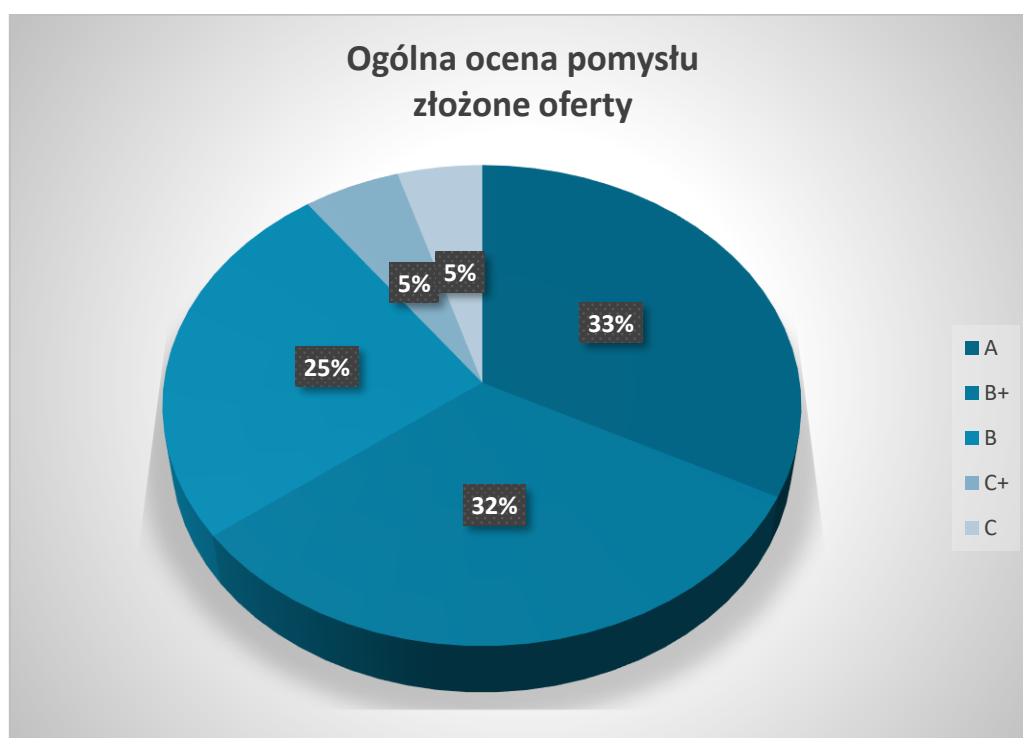
W efekcie wprowadzenia dodatkowego kryterium oceny merytorycznej dofinansowane zostały Oferty najbardziej wartościowe, niezależnie od tego czy były bardzo dobrze napisane od strony technicznej. Nowe kryterium oceny wpłynęło też pozytywnie na problem niskich różnic w punktacji (sytuacja, w której wielu ofertom brakuje 1-2 punktów do dofinansowania). Rozwiązało to też problem konieczności zdobycia prawie maksymalnej liczby punktów, aby projekt miał szansę na dofinansowanie.

Na podstawie oceny dwóch ekspertów formułowano łączna pomysłu zgodnie z następującą tabelą:

Ekspert 1	Ekspert 2	Ocena łączna pomysłu
A	A	A
A	B	B+
A	C	Oferta kierowana do oceny 3 eksperta
B	B	B
B	C	C+
C	C	C

W edycji 2021 NOWEFIO ogólna ocena pomysłu prezentowała się następująco: 686 złożonych ofert uzyskało ocenę „A”, 532 „B”, kolejno „B+” uzyskało 675 wniosków, „C” - 99 oraz „C+” 113 ofert. Dofinansowanie uzyskało 588 ofert – wszystkie otrzymały ocenę pomysłu A.

Wykres 5. Ogólna ocena pomysłu w ujęciu procentowym.

I.5 Monitoring dofinansowanych projektów

W 2021 roku Biuro Programów Horyzontalnych przeprowadziło 51 wizyt monitorujących, których celem było wsparcie organizacji w realizowanych projektach, zwrócenie uwagi na przestrzeganie wymogów Regulaminu Konkursu, jak również weryfikacja stanu realizacji projektów. Organizacje, u których zostały przeprowadzone wizyty były wybierane pod kątem tematyki realizowanych projektów, wysokości realizowanego budżetu, ale również i siedziby. Istotne było bowiem, aby w ramach jednego wyjazdu można było przeprowadzić wizyty możliwie największej liczby zadań realizowanych w tej samej miejscowości, gminie lub powiecie (co pozwala na minimalizację kosztów takiego wyjazdu i jednocześnie pozwala racjonalnie wykorzystać czas pracy osoby bądź osób przeprowadzających taką wizytę).

Wizyty monitorujące zostały przeprowadzone we wszystkich województwach. Przedstawiciele NIW-CRSO najczęściej odwiedzali organizacje mające siedzibę w województwie mazowieckim – 18 wizyt, kolejne województwa to wielkopolskie 6 oraz małopolskie 5 wizyt.

W związku z wprowadzonymi na terenie Polski obostrzeniami i zaleceniami sanitarno-epidemicznymi część wizyt monitorujących odbyła się w formie zdalnej.

W trakcie spotkań nie stwierdzono poważniejszych uchybień w realizacji projektów, organizacje podnosiły często problemy związane z przestrzeganiem przepisów wynikających z RODO, jak również potrzeby dodatkowych szkoleń dotyczących pisanie wniosków czy opracowywania wskaźników i rezultatów projektów.

Tabela 12. Lista organizacji monitorowanych

Lp.	Nazwa organizacji	Miasto	Województwo
1	Fundacja Edu-akcja	Rudna Mała	Dolnośląskie
2	Fundacja imienia Księdza Profesora Włodzimierza Sedlaka	Odargowo	Pomorskie
3	Fundacja EkoRozwoju	Wrocław	Dolnośląskie
4	Fundacja Brama Epok	Brodnica	Kujawsko-pomorskie
5	Stowarzyszenie "Otwieracz"	Lublin	Lubelskie
6	Fundacja Mobilności Aktywnej	Lublin	Lubelskie
7	Fundacja Rozwoju i Aktywności Społecznej "Przyjaźń"	Lublin	Lubelskie
8	ZAKRĘCENI NA AKTYWNOŚĆ	Rudnica	Lubuskie
9	Fundacja Życie	Łódź	Łódzkie
10	KRAKÓW MIASTEM STARTUPÓW	Kraków	Małopolskie
11	Fundacja Kultury Chrześcijańskiej Znak	Kraków	Małopolskie

12	Fundacja Dzieła Kolpinga w Polsce	Kraków	Małopolskie
13	Pospolite Ruszenie	Kraków	Małopolskie
14	Fundacja ad vocem	Kraków	Małopolskie
15	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Wsi Dominikowice	Dominikowice	Małopolskie
16	FUNDACJA KOALICJA DLA MŁODYCH	Białobrzegi	Mazowieckie
17	Forum Odpowiedzialnego Biznesu	Warszawa	Mazowieckie
18	Fundacja Matuzalem	Warka	Mazowieckie
19	Akademicki Związek Sportowy	Warszawa	Mazowieckie
20	Fundacja Rodzic w mieście	Warszawa	Mazowieckie
21	Fundacja DOBRZE ŻE JESTEŚ	Warszawa	Mazowieckie
22	Fundacja NO SHAME - BEZ WSTYDU	Warszawa	Mazowieckie
23	Stowarzyszenie " Przez Teatr"	Zielonka	Mazowieckie
24	Fundacja na rzecz wspierania rodzicielstwa Rodzina Blisko	Warszawa	Mazowieckie
25	Narodowy Instytut Społeczny	Warszawa	Mazowieckie
26	Instytut Myśli Schumana	Warszawa	Mazowieckie
27	Fundacja Służba Niepodległej	Warszawa	Mazowieckie
28	Fundacja na rzecz rzetelnej debaty publicznej	Warszawa	Mazowieckie
29	Fundacja Homo est via Ecclesiae	Warszawa	Mazowieckie
30	Jednostka Ratownictwa Specjalistycznego s12	Warszawa	Mazowieckie
31	INSTYTUT PSYCHOLOGII ZDROWIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA PSYCHOLOGICZNEGO	Warszawa	Mazowieckie
32	Fundacja „Normalna Przyszłość”	Radom	Mazowieckie
33	Fundacja WIEŚWIEJAK	Koszajec	Mazowieckie
34	Fundacja FELICITATEM	Borkowice	Opolskie
35	Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze	Rzeszów	Podkarpackie
36	Centrum Inicjatyw Obywatelskich	Słupsk	Pomorskie
37	Fundacja Adaptacja	Gdańsk	Pomorskie
38	Fundacja Społeczno-Kulturalna "Konik"	Kalety	Śląskie
39	Stowarzyszenie Działań Lokalnych - Spichlerz	Czernica	Śląskie
40	Fundacja "Q Marzeniom" im. Heleny Buli	Częstochowa	Śląskie
41	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczno-Gospodarczego ANIMATOR	Morąg	Warmińsko-mazurskie
42	Spółdzielnia Socjalna Humanus	Olsztyn	Warmińsko-mazurskie
43	Stowarzyszenie "Tratwa"	Olsztyn	Warmińsko-mazurskie
44	Fundacja Ino chichrać	Poznań	Wielkopolskie
45	Stowarzyszenie Młodych Animatorów Kultury	Poznań	Wielkopolskie
46	Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii	Poznań	Wielkopolskie
47	Fundacja Zielona Agrafka	Poznań	Wielkopolskie
48	Polskie Centrum Mediacji Oddział w Poznaniu	Poznań	Wielkopolskie
49	Fundacja Projektowania Zmiany Edukacyjnej WYOBRAŹNIEJ	Poznań	Wielkopolskie

50	STOWARZYSZENIE ZBUDOWANE Z DREWNA	Stobno	Zachodniopomorskie
51	Fundacja resocjalizacji i readaptacji społecznej TULIPAN	Szczecin	Zachodniopomorskie

I.6 Współpraca z ekspertami

Dla potrzeb oceny ofert złożonych w ramach programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego NIW-CRSO prowadzi otwarty nabór na ekspertów oceniających oferty składane w ramach otwartych konkursów. Kandydaci na ekspertów muszą spełniać następujące wymagania:

- posiadać wykształcenie wyższe;
- posiadać 3-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie problematyki związanej z działalnością podmiotów uprawnionych do składania ofert, tj. podmiotów określonych w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1-4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatkowym atutem jest posiadanie doświadczenia w dokonywaniu oceny ofert składanych w ramach programów grantowych finansowanych ze środków publicznych. Nabór ekspertów jest ciągły.

Do oceny projektów złożonych w ramach edycji 2021 NOWEFIO wybrano 230 ekspertów. W dniach 16 i 17 grudnia 2020 roku oraz 18 stycznia 2021 roku przeprowadzono szkolenie dla oceniających dotyczące kryteriów ocen ofert, wymogów z tym związanych oraz zasad współpracy z NIW-CRSO.

II Komitet Sterująco-Monitorujący Rządowego Programu NOWEFIO

Komitet Sterująco-Monitorujący Rządowego Programu NOWEFIO na lata 2021-2030 został powołany zarządzeniem nr 4/2021 Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego z dnia 10 lipca 2021 w sprawie powołania Komitetu Sterująco-Monitorującego Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

Zgodnie z zapisami Programu podstawowym celem funkcjonowania Komitetu jest czuwanie nad efektywnością i jakością wdrażania Rządowego Programu NOWEFIO. W szczególności do jego zadań należy:

Do zadań Komitetu należy w szczególności:

- opiniowanie zasad i warunków uzyskiwania dotacji;
- okresowe kontrolowanie postępu w zakresie osiągnięcia celów Programu, na podstawie informacji przedkładanych przez NIW-CRSO;
- analizowanie rezultatów Programu przede wszystkim osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyników ewaluacji związanych z monitorowaniem realizacji Programu, w szczególności w przypadku, gdy monitoring wykazuje znaczące odstępstwa od początkowo określonych celów lub gdy zgłoszone są propozycje zmian w Programie;
- prezentowanie uwag dotyczących wdrażania i ewaluacji Programu, jak również monitorowanie działań podjętych w ich następstwie;
- analizowanie sprawozdań z realizacji Programu;
- przedkładanie NIW-CRSO propozycji zmian w Programie ułatwiających realizację jego celów;
- opiniowanie propozycji zmian w Programie przedkładanych przez NIW-CRSO;
- opiniowanie planu ewaluacji Programu.

Obecnie Komitet pracuje w następującym składzie (na podstawie Zarządzenia nr 2/2022 Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie powołania Komitetu Sterująco-Monitorującego Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030):

Przedstawiciele organów administracji publicznej:

- Piotr Mazurek – przewodniczący Komitetu
- Szymon Dziubicki
- Mariusz Bulski
- Tomasz Moliński
- Sebastian Zawadzki
- Tomasz Miłkowski
- Maciej Waliński-Trzewik

Przedstawiciele organizacji obywatelskich rekomendowani przez Radę Działalności Pożytku Publicznego:

- Natalia Bujak
- Wojciech Dec
- Alicja Gawinek
- Karol Gutsze
- Wojciech Jachimowicz
- Karol Handzel
- Piotr Nowacki
- Waldemar Weihs

W dniu 16 listopada 2021 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Komitetu Sterującego-Monitorującego Rządowy Programu NOWEFIO na lata 2021-2030 (dalej KSM). W związku z trwającym stanem epidemii w Polsce i wprowadzonymi obostrzeniami posiedzenie Komitetu odbyło się w formie zdalnej za pośrednictwem platformy MS Teams. Przedmiotem pierwszego posiedzenia KSM było:

- omówienie projektu Regulaminu Konkursu NOWEFIO na rok 2022 oraz uwag zgłoszonych do niego w trakcie konsultacji społecznych;
- wybór przedstawiciela KSM do Komisji Konkursowej NOWEFIO w edycji 2022.

Tabela 13. Uchwały podjęte przez KSM NOWEFIO w 2021 roku:

Uchwała nr 1	Uchwała dotyczy Regulaminu Komitetu Sterująco-Monitorującego, który określa zadania KSM, przydziela odpowiedzialności, określa formę spotkań oraz zasady działania.
Uchwała nr 2	Uchwała w sprawie wyboru przedstawiciela do Komisji Konkursowej NOWEFIO 2022. Kandydaturę Pana Szymona Dziubickiego jako reprezentanta Komitetu Sterująco-Monitorującego NOWEFIO w Komisji Konkursowej przyjęto jednogłośnie.
Uchwała nr 3	Zawiera zaopiniowanie projektu Regulaminu konkursu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 Edycja 2022

III Informacja i promocja Rządowego Programu NOWEFIO

III.1 Bieżące informacje

Bieżące informacje dotyczące ogłoszenia konkursu, jego wyników, a także informacje na temat sprawozdawczości zamieszczane były na stronach internetowych:

- Systemu Obsługi Dotacji <https://generator.niw.gov.pl>;
- na profilu Narodowego Instytut Wolności-Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego;
- na stronie Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego www.niw.gov.pl.

W okresie nadsyłania ofert oraz składania sprawozdań uruchomiono również infolinię obsługiwaną przez pracowników Biura Programów Horyzontalnych. Infolinia dotycząca naboru wniosków działała od 8 marca do 29 marca 2021 r., a w trakcie jej działania udzielono setki porad poruszających kwestie dotyczące złożenia wniosku, utworzenia profilu Organizacji, kwalifikacji kosztów.

W ramach działań informacyjnych Biuro Programów Horyzontalnych opracowało szereg materiałów edukacyjnych mających na celu przedstawienie oferentom założeń Regulaminu oraz procedury złożenia wniosku. Na stronie Instytutu opublikowano: Prezentację Programu NOWEFIO – przedstawiającą w atrakcyjny sposób Regulamin Konkursu, Ofertę z pomocą kontekstową – prezentującą wniosek wraz z komentarzem czego dotyczy dana rubryka oferty, FAQ – najczęściej zadawane pytania – dokument uzupełniany o nowe pytania w trakcie całego naboru oraz Podręcznik dla Oferentów – stanowiący skondensowany materiał pomocniczy dla organizacji zainteresowanych złożeniem oferty.

III.2 Spotkania informacyjne dla oferentów

W ramach promocji NOWEFIO w 2021 r., Biuro Programów Horyzontalnych przeprowadziło spotkania informacyjne dla oferentów w formie webinarów on-line. Ze względu na ogłoszony w Polsce stan epidemii oraz wprowadzone restrykcje sanitarno-epidemiczne najlepszą formą na przeprowadzenie spotkań była forma zdalna. W trakcie trwania naboru przeprowadzono 5 webinarów informacyjnych: 1 odbyło się 10 marca 2021 r. dotyczyło ogólnych kwestii związanych z Rządowym Programem NOWEFIO oraz zasad naboru wniosków. Kolejne trzy webinary poświęcone były tematyce poszczególnych priorytetów konkursu, dla Priorytetu 1 webinarium odbyło się w dniu 19 marca 2021, Priorytety 2-3 w dniu 12 marca 2021, Priorytet 4 w dniu 17 marca 2021. W dniu 24 marca 2021r. przeprowadzono webinar w formie Q&A –

pytania i odpowiedzi, podczas którego osoby zainteresowane złożeniem wniosku w ramach Programu NOWEFIO mogły zadawać na bieżąco pytania pracownikowi NIW-CRSO. Ilość zadanych pytań oraz osób obecnych on-line na spotkaniu świadczą o wysokim zapotrzebowaniu na organizację tego typu wydarzeń.

Osobne spotkanie informacyjne zorganizował Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, pt. „Możliwości wsparcia organizacji pozarządowych z Funduszy Europejskich oraz innych źródeł”, w którym Biuro Programów Horyzontalnych zaprezentowało założenia Rządowego NOWEFIO 2021 podczas wystąpienia pt. Możliwości wsparcia dla organizacji ze środków rządowych.

Tabela 14. Wykaz zrealizowanych spotkań informacyjnych

Rządowy Program NOWEFIO – webinarium informacyjne – założenia Programu	10.03.2021	https://www.youtube.com/watch?v=40YBdnhVXho
Priorytet 1 NOWEFIO	19.03.2022	https://www.youtube.com/watch?v=p47CR4QMc3s
Priorytety 2 i 3	12.03.2021	https://www.youtube.com/watch?v=p47CR4QMc3s
Priorytet 4	17.03.2021	https://www.youtube.com/watch?v=N77JMwWA8DM
Q&A – pytania i odpowiedzi	24.03.2021	Spotkanie nie było nagrywane.
Od pomysłu do projektu	27.01.2021	https://www.youtube.com/watch?v=NwoJvVG1q7g
Możliwości wsparcia dla organizacji ze środków rządowych.	24.03.2021	

III.3 Wsparcie dla beneficjentów

Po ogłoszeniu wyników konkursu, dla organizacji które otrzymały dofinansowanie, zorganizowano webinaria szkoleniowe. W ich trakcie uczestnicy zapoznali się z najważniejszymi zapisami umowy na realizację projektów NOWEFIO, dowiedzieli się w jaki sposób wydatkować środki, w jaki sposób dokumentować wydatki, przedstawiono również najważniejsze kwestie dotyczące sprawozdawczości oraz promocji. Spotkanie pt. „STARTER-webinarium dla realizatorów projektów NOWEFIO 2021” odbyło się w dniu 28 września 2021 roku.

Pracownicy NIW-CRSO zorganizowali również webinarium dla Beneficjentów NOWEFIO pt. „Jak dobrze rozliczyć dotacje”, które odbyło się w dniu 20 grudnia 2021 r.

Ponadto przygotowany został przewodnik beneficjenta NOWEFIO 2021 z najważniejszymi informacjami dotyczącymi realizacji projektów i obowiązków wynikających z umowy finansowej i Regulaminu NOWEFIO edycja 2021. Poradnik był przesyłany organizacjom wraz z umową finansową, ponadto jego cyfrowa wersja była dostępna do pobrania na stronie internetowej.

Dla Operatorów Priorytetu 1 zorganizowane zostało spotkanie sieciująco-szkoleniowe. Spotkanie zorganizowano zgodnie z obowiązującymi w Polsce zaleceniami sanitarno-epidemicznymi co było możliwe przez wzgląd na niewielką grupę Beneficjentów w Priorytecie 1. Spotkanie odbyło się w Warszawie w dniach 12-13 października 2021 r., zostało połączone z konferencją organizowaną z okazji 15-lecia Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Podczas konferencji jeden z paneli został poświęcony Priorytetowi 1: Mikrodotacje – makrodziałania. Regranting w ramach FIO, w którym panelistami byli Operatorzy Priorytetu 1. Celem spotkania było również omówienie ważnych zagadnień z zakresu regrantingu i Regrantingu NOWEFIO 2021 m.in wzoru umowy dotacyjnej, zmian w projektach, sprawozdawczości oraz wpływu sytuacji epidemiologicznej na realizację projektów.

IV 15 lat Funduszu Inicjatyw Obywatelskich – Podsumowanie Programu

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich powstał w 2005 roku jako rządowy program wsparcia społeczeństwa obywatelskiego. Program miał za zadanie wspierać zaangażowanie obywateli i organizacji III sektora w życie publiczne. Przez szereg lat na społeczne inicjatywy dofinansowane w ramach Programu przeznaczono setki milionów złotych, co pozwoliło na realizację tysięcy zadań publicznych.

IV.1 Program FIO w liczbach – wskaźniki Programu FIO

Na podstawie wyników monitorowania realizacji Programu oraz raportu z ewaluacji ex post obliczony został poziom osiągnięcia wskaźników Programu FIO.

Analiza wskaźników pozwala ocenić, że cel główny Programu, jakim było zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne został zrealizowany w wysokim stopniu w aspekcie zwiększenia aktywności NGO oraz w przypadku aktywności obywateli, natomiast w umiarkowanym stopniu jeśli chodzi o partycypację NGO i obywateli w rządzeniu.

Sama realizacja Programu (na poziomie rezultatów, a przede wszystkim produktów) znacząco przekroczyła oczekiwania stawiane przez twórców na samym początku. Oznacza to wielkie zainteresowanie realizacją działań FIO w polskim trzeciego sektorze (wynikające także z tego, że Program FIO był dla wielu organizacji jedną z niewielu możliwości pozyskania dofinansowania) oraz silny rozwój samego trzeciego sektora. Pozytywnych informacji w tym zakresie dostarczają wskaźniki dotyczące samej działalności organizacji pozarządowych, w tym kontekstowe.

Znacząco bardziej niż planowano wzrosła liczba i budżety organizacji pozarządowych w Polsce.

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta w 2020 lub w podanym roku, dla którego dostępne są najnowsze dane	Stopień osiągnięcia (zaokrąglony)
Wskaźniki dla celu głównego P FIO				
1. Liczba umów zawieranych przez organy administracji publicznej z sektorem pozarządowym w ramach otwartych konkursów ofert oraz innych trybów	62 085	85 000	77 307 (2017)	91%
2. Odsetek organizacji pozarządowych deklarujących	83,3%	85%	75,4% (2019)	89%

współpracę z administracją publiczną				
3. Liczba organizacji Pozarządowych w Polsce według Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego	95 562	120 000	150 513	125%
4. Odsetek jednostek administracji publicznej, które tworzyły i konsultowały akty normatywne przy udziale organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego	33%	50%	42,4% (2016)	85%
Wskaźniki kontekstowe celu głównego				
5. Liczba podpisanych umów w ramach inicjatywy lokalnej	122	460	1817 (2017)	395%
6. Wysokość średniego budżetu rocznego organizacji pozarządowej	18 tys. (mediana)	25 tys.	359, 7 tys. (średnia) 63,6 tys. (mediana)	1438% (średnia) 255% (mediana)
Wskaźniki programowe				
dla celu szczegółowego 1:				
CS1: Rezultat 1. Liczba założonych na bazie lokalnych inicjatyw nieformalnych organizacji pozarządowych	0	476	2223	467%
CS1: Rezultat 2. Odsetek lokalnych inicjatyw i podmiotów funkcjonujących rok po zakończeniu projektu	0	45%	85,9% (szac.)	191% (szac.)
CS1: Produkt 1. Liczba oddolnych inicjatyw wspartych w ramach P FIO	0	4760	a) min. 7562 ² b) 10 586 (szac.) ³	a) min. 159% b) 222% (szac.)
CS1: Produkt 2. Liczba osób zaangażowanych w realizację lokalnych inicjatyw w ramach Programu FIO	0	23 800	a) min. 71 824 b) 100 554 (szac.)	a) min. 302% b) 423% (szac.)
dla celu szczegółowego 2:				
CS2: Rezultat 1. Odsetek osób, które rok po zakończeniu udziału w projekcie angażują się w działania na rzecz społeczności lokalnej	0	30%	89,1% (szac.)	297% (szac.)
CS2: Rezultat 2. Liczba organizacji, które podniosły swoje kompetencje w zakresie zarządzania wolontariuszami/ zarządzania bazą członkowską	0	1750	a) min. 1782 b) 2495 (szac.)	a) min. 102% b) 143% (szac.)
CS2: Rezultat 3. Liczba osób zaangażowanych przy realizacji projektu (poza pracą organizacji)	0	19 250	a) min. 53 662 b) 75 127 (szac.)	a) min. 279% b) 390% (szac.)
CS2: Produkt 1. Liczba osób, które zostały wsparte w ramach realizowanego projektu	0	525 000	a) min. 2 354 976 b) 3 296 966 (szac.)	a) min. 449% b) 628% (szac.)
dla celu szczegółowego 3:				

² a) – bez lat 2016 i 2017: wartość minimalna (realna wartość wskaźnika wynosi co najmniej tyle, ile podana wartość).

³ b) – szacunkowa, z zastosowaniem imputacji dla lat 2016 i 2017.

CS3: Rezultat 1. Liczba koalicji / partnerstw zawiązanych na potrzeby „konkretnego problemu” przez organizacje i obywateli	0	420	a) min. 2759 b) 3863 (szac.)	a) min. 657% b) 920% (szac.)
CS3: Rezultat 2. Liczba podmiotów zaangażowanych przy realizacji projektu (poza projektodawcą)	0	840	a) min. 7087 b) 9922 (szac.)	a) min. 844% b) 1181% (szac.)
CS3: Produkt 1. Liczba wspartych organizacji, w podziale na organizacje rzecznicze i strażnicze	0	58	a) min. 453 b) 634 (szac.)	a) min. 781% b) 1093% (szac.)
CS3: Produkt 2. Liczba osób, które zakończyły udział w projektach dotyczących kompetencji obywatelskich	0	2000	a) min. 83 259 b) 116 563 (szac.)	a) min. 4163% b) 5828% (szac.)
dla celu szczegółowego 4:				
CS4: Rezultat 1. Wzrost poziomu kompetencji uczestników projektu rok po jego zakończeniu	0	85%	94,7% (szac.)	111% (szac.)
CS4: Produkt 1. Liczba organizacji pozarządowych, które skorzystały ze wsparcia (przynajmniej jeden Przedstawiciel skorzystał ze wsparcia)	0	105	a) min. 8872 b) 12 421 (szac.)	a) min. 8450% b) 11 829% (szac.)

IV.2 Ewaluacje przeprowadzone w 2021 roku

W ramach działań o charakterze ewaluacyjnym w ramach Programu FIO zrealizowano następujące działania:

Ewaluacja ex post Programu FIO 2014-2020

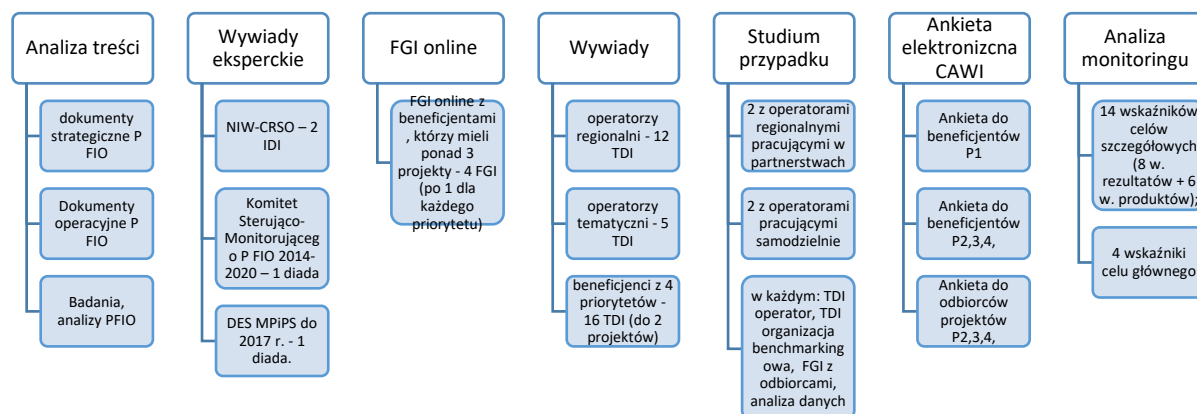
Wypełniając obowiązek zapewnienie przeprowadzenia oceny na zakończenie Programu FIO (ewaluacji ex post) po zakończeniu realizacji Programu, Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego zlecił przeprowadzenie przedmiotowego badania.

Ewaluację pt. „Ewaluacja ex-post Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020” przeprowadził Ośrodek Ewaluacji. Badanie było prowadzone od maja do września 2021 r. przy użyciu różnych metod. Za jego realizację odpowiadały następujące osoby: Marta Jeleń, Małgorzata Leszczyńska, Jarema Piekutowski, Agnieszka Szczurek, Magdalena Szostakowska oraz Tomasz Schimanek.

W badaniu wykorzystano ilościowe i jakościowe metody badawcze, aby wzajemnie się uzupełniały. Dzięki temu możliwa była przekrojowa analiza perspektyw i oczekiwań wszystkich grup respondentów, a także uzyskanie odpowiedzi na postawione pytania badawcze.

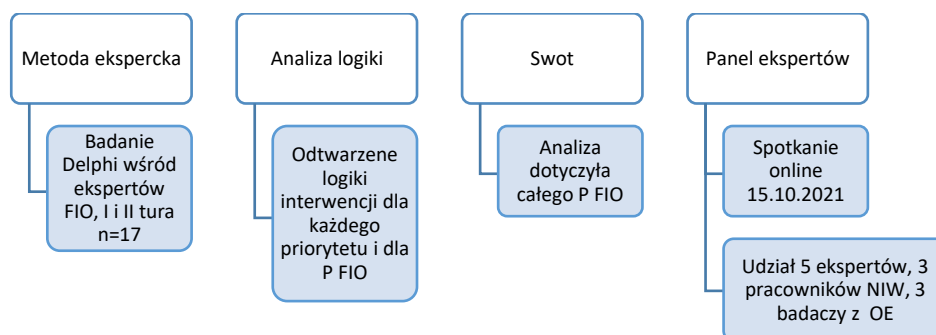
W ewaluacji brali udział – jako respondenci – przedstawiciele podmiotów realizujących projekty w ramach P FIO 2014-2020, operatorzy regionalni i tematyczni (w ramach Priorytetu 1 Programu, który zakładał regranting), a także osoby uczestniczące w projektach. Dodatkowo robocze wnioski były konsultowane w szerokim gronie ekspertów do spraw organizacji obywatelskich i trzeciego sektora.

Zastosowane metody badawcze:

Grupa respondentów CAWI	Planowana próba minimalna	Zrealizowana próba
Grupy nieformalne oraz młode organizacje, które otrzymały mikrodotacje w ramach priorytetu 1 P FIO 2014-2020	200	640
Beneficjenci w ramach priorytetu 2, 3 i 4 P FIO	185	384
Uczestnicy projektów	195	534

Zastosowane metody analizy i interpretacji danych:

Raport końcowy z badania pn. „Ewaluacja ex-post Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020” dostępny jest do pobrania na stronie Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju

Społeczeństwa Obywatelskiego pod adresem: <https://niw.gov.pl/baza-wiedzy/raporty-i-analizy/ewaluacje/>

IV.3 Konferencja Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. 15 lat doświadczenia, perspektywa do roku 2030

W dniu 12 października 2021 r. w Warszawie odbyła się konferencja „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich: 15 lat doświadczenia, perspektywa do 2030”, zorganizowana przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Spotkanie było okazją do podsumowania Programu w jego dotychczasowej formule oraz dyskusji o jego kontynuacji – już jako NOWEFIO – w latach 2021-2030.

Konferencję otworzył Wojciech Kaczmarczyk - Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Podczas konferencji podsumowano 15 lat działania Programu, odbył się także Panel ekspercki dotyczący sytuacji organizacji pozarządowych w kryzysie pandemii oraz rządowych programach wsparcia dla III sektora. W dyskusji uczestniczyli m.in. Wojciech Kaczmarczyk (Dyrektor Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego), prof. Galia Chimiak (Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk), prof. Rafał Wiśniewski (Dyrektor Narodowego Centrum Kultury), prof. Jacek Kurzępa (Poseł na Sejm RP) oraz Piotr Trudnowski (Prezes Zarządu Klubu Jagiellońskiego). Panel poprowadził Andrzej Rybus-Tołłoczko z Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych.

W kolejnej części uczestnicy spotkania mieli możliwość udziału w dwóch panelach tematycznych. Pierwszy, prowadzony przez Adama Kułanowskiego z NIW-CRRSO, dotyczył mikrodotacji i regrantingu w ramach FIO. W dyskusji wzięli udział: Sławomir Stańczak (LGD Między Odrą a Bobrem), Iga Stypek (Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych TŁOK), Maciej Mulawa (Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej), Paweł Kwietniewski-Futerski (Fundacja imienia Stefana Artwińskiego), Joanna Rybacka-Barisic (SEN Stowarzyszenie Edukacji).

W drugim panelu tematycznym pt. „Tworzenie i rozwijanie związków, federacji i konfederacji organizacji obywatelskich” rozmawiali: Arkadiusz Jachimowicz (Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT, ESWIP), Karol Handzel (Konfederacja Inicjatyw Pozarządowych Rzeczypospolitej), Wojciech Dec (Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych), Ilona Gosiewska (Federacja Patriotyczna), Iwona Janicka (Ogólnopolska

Federacja Organizacji Pozarządowych). Dyskusję prowadził Piotr Stec (Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych).

Konferencja „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. 15 lat doświadczenia, perspektywa do roku 2030” była doskonałą okazją do przypomnienia założeń i podsumowania programu w jego dotychczasowej formule. Podczas paneli zostały przedstawione najważniejsze założenia Programu, a także sposoby jego realizacji. Uczestnicy spotkania zgodnie twierdzili, że Fundusz Inicjatyw Obywatelskich przyniósł pozytywne zmiany społeczne w całej Polsce. Jednocześnie określali i formułowali kolejne wyzwania i oczekiwania, jakie stawiają przed Funduszem na początku nowej perspektywy na lata 2021-2030.

V. „Dobre Praktyki” – przykłady Projektów realizowanych w ramach Rządowego Programu NOWEFIO edycja 2021

V.1 Fundacja My Akademia Artysty - sztuka i edukacja.

Celem projektu był wzrost liczby dzieci, zagrożonych wykluczeniem społecznym, angażujących się w działania z obszaru kultury, sztuki z elementami proekologicznymi, oraz wzrost liczby obywateli – dorosłych angażujących się w inicjatywy lokalne, chcących rozwijać się i wspierać świadomie rozwój artystyczny dzieci.

Działania polegały na organizacji zajęć artystycznych dla przedszkoli na wsiach i małych miejscowościach w gminie Wołów (woj. dolnośląskie). W ramach projektu wydano również publikację skierowaną do opiekunów przedszkolnych, pedagogów, wychowawców i rodziców z informacjami skąd czerpać inspiracje do tworzenia zajęć artystycznych dla dzieci.

Realizacja cyklicznych warsztatów oraz sposób ich prowadzenia wpłynęło pozytywnie na rozwój kreatywnego myślenia i estetyki. Kultura i sztuka wpływa na rozwój dziecka w wielu aspektach. Problem nierówności dotyka nie tylko obszary, ale także osoby narażone na wykluczenie społeczne. Projekt „Akademia Artysty - sztuka i edukacja” włączał do programu warsztatowego również dzieci z domu dziecka. Z raportu badań przeprowadzonego w ramach projektu „Innowacyjny system wsparcia wychowanków instytucji opieki zastępczej w Białymstoku” (Fundacja Edukacji i Twórczości) wynika, że domy dziecka posiadają niskie fundusze na zaspokojenie potrzeb kulturalnych i edukacyjnych wychowanków.

W realizacji projektu "Akademia Artysty - sztuka i edukacja" ważnym było innowacyjne podejście w rozwijaniu świadomości nie tylko dzieci ale i dorosłych, którzy mogą towarzyszyć i kształtować proces edukacji kulturalnej i artystycznej na wysokim poziomie. Skupienie uwagi na edukacji w myśl uczenia się przez całe życie, miało na celu przygotowanie nauczycieli do samoorganizacji w obszarze kultury i sztuki dając im dobrą podstawę - pakiet pełen wiedzy i praktyki.

V.2 Stowarzyszenie "Przez Teatr" " Vivat Polonia - rejs ku wolności "

Projekt zakładał realizację widowiska artystyczno-historycznego w formie spektaklu plenerowego, opartego na historii organizacji pierwszej polskiej wyprawy do Afryki. W 1882 r. trzech młodych naukowców: Stefan Szolc-Rogoziński, Klemens Tomczek i Leopold Janikowski zorganizowali ekspedycję naukową do Kamerunu, której oficjalnym celem była misja badawcza lądu afrykańskiego. 1882r. to czas w dziejach naszego kraju, w którym Polska nie istniała na mapach Europy. W szczytkowej formie funkcjonowała jako Królestwo Polskie,

a ziemie pozostawały pod panowaniem rozbiorowych mocarstw. Naukowcy za tajny cel podróży postawili sobie zadanie założenia pierwszej polskiej kolonii na terenie ówczesnego Kamerunu oraz udowodnienie, że polska myśl naukowa dorównuje światowym mocarstwom w zakresie badań geograficznych i przyrodniczych. Misja miała charakter patriotycznego planu utworzenia skrawka niepodległej Polski na terenach Afryki. Miała dawać nadzieję udręczonemu i zniewolonemu narodowi. Podróżnikom brakowało jednak środków. Zorganizowali zatem ogólnonarodową zbiórkę, która wywołała szeroką debatę nad zasadnością ekspedycji. Dyskusja rozlała się na całe społeczeństwo. Włączyła się do niej także elita kulturalna z Aleksandrem Świętochowskim, Bolesławem Prusem i Henrykiem Sienkiewiczem na czele. Ci ostatni przekazali osobiste subwencje na rzecz wyprawy. Ostatecznie ekspedycja wyruszyła w grudniu 1882 r. na statku Łucja-Małgorzata pod banderą, na której widniała warszawska Syrenka. Dotarła do Kamerunu, gdzie na wyspie Mondoleh została założona kolonia polska oraz baza badawcza. Podróżnicy ze swej wyprawy przywieźli wiele eksponatów etnograficznych, które trafiły do Muzeum Techniczno-Przemysłowego w Krakowie, do krakowskiej Akademii Umiejętności oraz do Muzeum Etnograficznego w Warszawie. Znajdują się tam do dnia dzisiejszego.

Projekt widowiska zakładał rekonstrukcję i inscenizację powyższych wydarzeń oraz przybliżenie postaci głównych bohaterów, których łączyła pasja, idea, patriotyzm, najwyższy szacunek do symboli narodowych oraz poświęcenie osobistych subwencji na rzecz realizacji misji narodowościowych. Ze względu na młody wiek naukowców, ich niestereotypowe myślenie i działanie zainteresowali oni szeroką część publiczności, niezależnie od wieku. Widzowie przenieśli się do XIX wiecznej Polski, stając się świadkami ogólnonarodowej debaty.

Projekt był swoistym wehikułem czasu. W dobie pandemii, kiedy wielu traciło nadzieję na lepszą przyszłość, pozwolił przenieść się w czasie i w przestrzeni. Widowisko, zgodnie z założeniem, było otwartym spektaklem plenerowym z elementami interakcji z publicznością, odtwarzającym w strojach, scenografii i za pomocą artefaktów, wydarzenia towarzyszące wyprawie, która przybierała formę dyskusji o tożsamość narodu, o istotę wolności i uzasadnienie istnienia państwa polskiego. XIX wieczna ekspedycja propagowana jako misja narodowa, uchodziła za symbol walki młodych naukowców o Polskę. Widzowie stali się bezpośrednimi uczestnikami historii. Postawieni w centrum wydarzeń zmuszeni zostali do wypracowania osobistego zdania na temat idei wyprawy. Posiadanie własnej opinii jest niezbędnym elementem budowania tożsamości świadomych postaw patriotycznych. Zaangażowanie widzów w dzieło odkrywania lokalnego dziedzictwa była lekcją budującą

odpowiedzialność za Małą Ojczyznę, za miejsce bliskie sercu każdemu świadomemu obywatelowi.

V.3 Stowarzyszenie Aktywizacji Polesia Lubelskiego *Holistycznie zielowo i zdrowo w Krainie Rumianku*

Kraina Rumianku to projekt proekologiczny, który zawierał szereg różnego typu warsztatów m.in. zielarskich pod hasłem "Zioła w medycynie ludowej, kosmetyce i kuchni" prowadzonych przez specjalistów zielarstwa i naturoterapeutów oraz proekologicznych przykładowo "Ochrona owadów zapylających". Problem ochrony owadów, obok warsztatów zielarskich, był wiodącą tematyką Projektu. Szacuje się, że życie na ziemi bez pszczoł i innych owadów przetrwa maksymalnie przez kilka lat. Na całym świecie występuje problem coraz bardziej zmniejszającej się liczby owadów zapylających, co jest przyczyną spadku plonów oraz gorszej jakości owoców i nasion. Szacuje się, że w Polsce jest obecnie około 800 000 rodzin pszczelich, co pokrywa zaledwie połowę zapotrzebowania na owady zapylające. Niedobory te częściowo zostają pokryte przez dzikie owady zapylające. Jednak powszechne stosowanie środków ochrony roślin, niszczenie chwastów, likwidowanie miejsc ich gnieźdzenia się i zimowania (np. przez wiosenne wypalanie traw i nieużytków) przyczynia się do zmniejszenia liczby populacji dziko żyjących owadów zapylających. Badania naukowe prowadzone na całym świecie potwierdziły skuteczność pszczoły murarki ogrodowej i trzmieła jako owadów zapylających rośliny i dlatego konieczna jest hodowla tych owadów w ogrodach i sadach w specjalnych domkach. W tym celu przeprowadzono szkolenia dla radnych, sołtysów, sadowników i ogrodników gminy, którzy w ramach zajęć założyli domki w swoich obejściach, i jako lokalni liderzy propagowali tę ideę w swoich sołectwach. Tę ważną akcję przeprowadziliśmy również w Zespole Placówek Oświatowych w Podedwórzcu poprzez pogadanki prowadzone przez pracownika Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na wspomniany temat oraz budowanie "Hoteli dla owadów", przez dzieci i młodzież. Były to hotele dla innych owadów zapylających poza murarką ogrodową i trzmielom takich jak pszczoły czy osy samotnice; hotele umożliwiały hibernację np. biedronkom i motylom spełniając tym samym ochronę bioróżnorodności. Hotel dla owadów można zbudować wykorzystując odpady i materiały naturalne takie jak: kamienie, stare kafle, cegły a także drewno, pnie, gałęzie, glinę, związane w pęki pędy trzcin, suche patyki i korę. Różnorodność zastosowanych materiałów oraz różne rozmiary otworów przyciągną zróżnicowane gatunki owadów, a najciekawsze hotele zostały nagrodzone i ustawione w obejściach uczniów, aby mogli obserwować pracę tych owadzich przyjaciół.

V.4 Fundacja Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii zatroskani.pl

Projekt "zatroskani.pl - zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży w Polsce" odpowiadał na potrzebę profilaktyki oraz niesienia pomocy dzieciom i młodzieży w aspekcie zdrowia psychicznego ze szczególnym uwzględnieniem problemu nadużywania i uzależnienia się od mediów cyfrowych. Od kilkunastu lat obserwuje się w psychiatrii dzieci i młodzieży problemy wynikające z nadużywania mediów cyfrowych, ostatni rok poprzez izolację w domach i zdalne nauczanie zaognił ten problem. Konsekwencją jest wzrost zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży, myśli i prób samobójczych, brak poczucia sensu i perspektyw na przyszłość.

Z uwagi na niewystarczającą opiekę psychiatryczną i terapeutyczną w Polsce, coraz więcej rodzin nie otrzymuje dostatecznego wsparcia w radzeniu sobie z tym problemem; dodatkowo, szkoły i poradnie psychologiczne mają, z mocy ustawy, świadczyć rodzinom i uczniom pomoc psychologiczno—pedagogiczną, rzeczywistość lockdownu spowodowała, że pojawiły się nowe wyzwania z tego zakresu, do których nikt nie zdążył ich przygotować.

Odpowiedzią na powyższe problemy było utworzenie strony internetowej - platformy informacyjno-edukacyjnej projektu wokół, której budowana była społeczność grupy docelowej (Rodzice/opiekunowie, nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy, terapeuci, studenci kierunków nauczycielskich, nauk społecznych, dziennikarze, trenerzy profilaktyki zdrowia psychicznego). Budowa i funkcjonalność strony wpłynęły na trwałość projektu poprzez zamieszczenie na niej i udostępnienie powstałych materiałów edukacyjno-informacyjnych (materiałów video, podcastów, scenariuszy lekcji, artykułów wraz z załączoną bibliografią). Dzięki jej funkcjonalności zostały połączone w spójną całość różne formy komunikacji (media społecznościowe, każde charakteryzujące się inną specyfiką, formą oraz grupą odbiorców). Strona zatroskani.pl była miejscem dzięki, któremu odbiorcy mogli monitorować najnowsze (zagraniczne jak i polskie badania dotyczące zdrowia psychicznego młodych, w tym badania prowadzone w ramach projektu). Zatroskani.pl to przestrzeń jednocząca osoby (grupa docelowa) z różnych środowisk wokół wspólnej sprawy - dobra dzieci i młodzieży.